

Ledňáček

Jako barevný šperk se v letu měňavě zatřpytí ledňáčkovo peří, které je modré, hnědé i zelenavé. Na slunci i ve stínu hraje všemi odstíny. Ledňáčkové žijí v párech u vod, kde si zobákem a krátkými nožkami vyhrabávají asi metrovou chodbu, na konci rozšířenou v obývací komůrku. Tato práce jim trvá mnoho dní. Samička postupně snese kolem osmi vajíček, z nichž se po třech týdnech vylíhnou mláďata, která jsou stále hladová, ale také velmi ukázněná. Věřili byste, že na potravu, kterou jim přinášejí rodiče, trpělivě a ukázněně čekají? Je tomu skutečně tak. Na kraji hnízda sedí vždycky jen jedno mládě s otevřeným zobákem. Když některý z rodičů přiletí s potravou, nasycené mládě uvolní místo dalšímu sourozenci a krmení pokračuje tak dlouho, až mají všichni hladovci plný žaludek. Mláďata dospívají po třech týdnech a záhy opouštějí rodné hnízdo i lovčí revír rodičů. Kromě hmyzu se ledňáčci živí většinou menšími rybami, asi do velikosti sedmi centimetrů. Někdy v zimě chytne ledňáček z hlady i okouna. Ten v zobáku naježí ostrou hřbetní ploutev a smrtelně zraní ledňáčkovo hrdlo.

Ledňáček dovede celé hodiny trpělivě sedět na větvi a číhat na kořist. Rybí šupiny a kosti z těla vyvrhuje. Spisovatel Karel Nový napsal o ledňáčcích poutavý román pro děti *Rybařící na Modré zátocce*. Na Staroměstské mostecké věži v Praze vidíme vytesaného ledňáčka se svinutou tkaninou. Dal jej vytesat král Václav IV. jako lazebnický znak, protože nedaleko stály už tenkrát lázně.

Ledňáček

Ledňáčku, bolí tě v krku?
(Nastydlý k prutu se hrbí.)

Nad splávkem z husího brku
hladově číhávaš z vrby.

Páv korunkatý

Pochází z Indie. U nás jej chovají většinou pro okrasu. O tom, kdo se moc vychloubá nebo příliš mnoho si o sobě myslí, říkáme, že je pyšný jako páv. Páv má hlavu ozdobenou korunkou, ale nejskvělejší jeho ozdobou jsou nadocasní pera, která táhne za sebou jako vlečku. Pod nimi se schovávají před deštěm mláďata jako pod stříšku. Pera má zdobena barevnými vzory, kterým říkáme paví oka. To je také všechno, čím se může pochlubit. Nohy má velmi ošklivé, hlas nelahodný, křiklavý a vrískavý. Lidé o něm říkají, že svým pronikavým křikem předpovídá déšť. V jeho indické vlasti ho lidé považují za posvátného ptáka. Mají pro toto tvrzení svoje důvody. V Indii žije kobra, velmi jedovatý had, kterého obyvatelé pokládají za svého nejnebezpečnějšího nepřítele. Pávi s velkou obratností loví kobří mláďata a pochutnávají si na nich. Také pro jinou vlastnost mají indiští venkované páva rádi. Objeví-li se někde v blízkosti tygr nebo levhart, páv se hlasitě rozkřičí a tak upozorní vesničany na velké nebezpečí. Protože je zde stále mezi lidmi, kteří mu neubližují, ztratil svou vrozenou plachost. Hřaduje nejraději na stromech poblíž lidských příbytků.

Páv

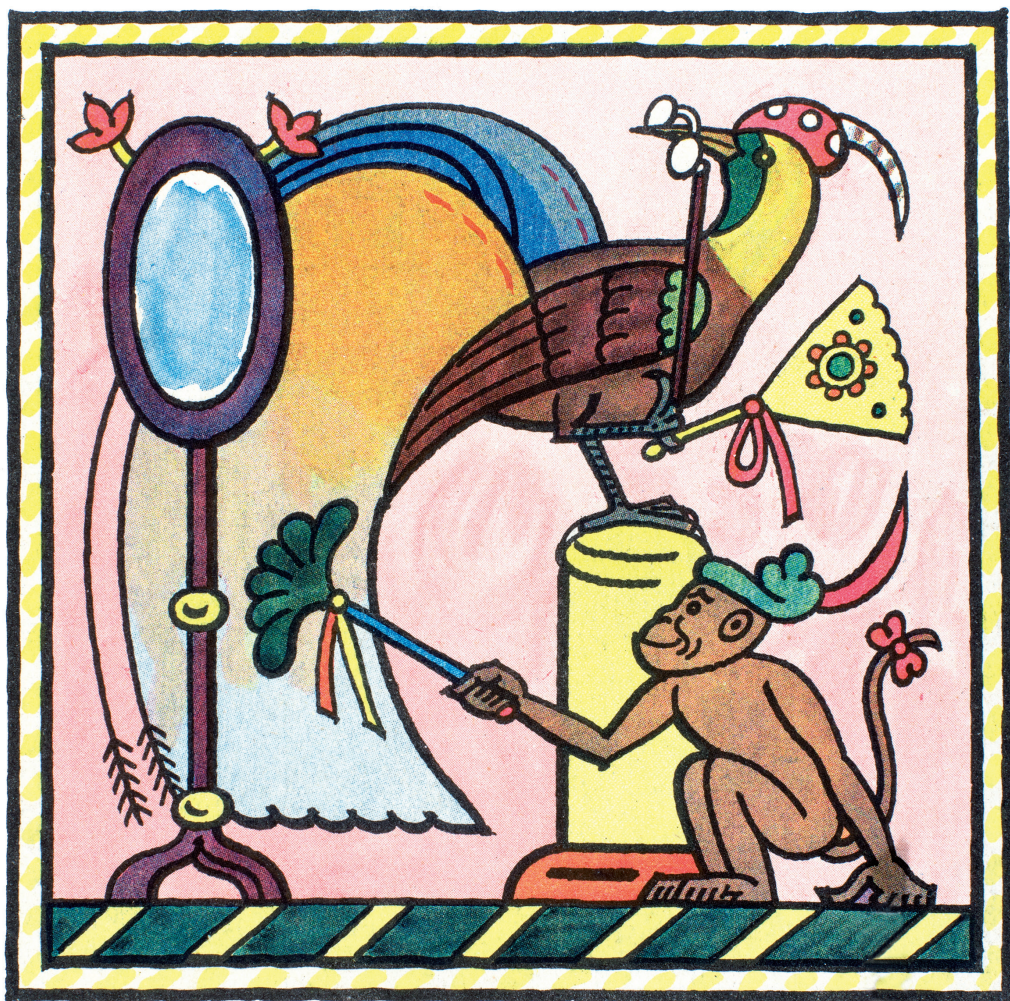
Na korunku, pestrý chvost
páv je věru pyšný dost.

Když zpívá, je ubohý.
Nehleďte mu na nohy.

Rajka

Rajku nazývali „rajským ptákem“. Její tělo má krásný tvar a nádherně barevné peří. Rajka žije daleko od nás na Nové Guineji, odkud ji námořníci přiváželi do Evropy jako velikou vzácnost. Vlastně jen její kůžičku s bohatě vybarveným peřím. I náš slavný malíř Max Švabinský maloval její barevnou krásu. Ta se však stala nakonec rajčiným největším nepřítelem. Jak to? Na konci předminulého století vládla v celém světě móda širokých dámských klobouků, zdobených mimo jiné zvláštnosti i vycpanými rajkami. Proto je lovci téměř vystříleli. Tehdy pro ženskou parádu vyhynuly ve svém domově mnohé druhy rajek. Těžko je popsat uchvacující zjev jednotlivých rajčích druhů a odlišit je od sebe. Sameček rajky šestiperé se ohýbá při tokání jako orientální tanečník. Rajka královská, jako jediný druh svého rodu, si staví hnízdo v dutinách stromů. Projevy tokajících rajčích kohoutků připomínají mňoukání koček, hlahol zvonů, syčení i klepání, a dokonce i střelbu z kulometu. Samečkové vztyčují při tokání své perové vějíře jako tetřevi, jindy je zvlní jako vzdušné závoje, rozprostírají je jako vlečky a rozvírají přitom doširoka zobáky, aby ukázali svůj barevný jícen. Jejich pohyby při toku připomínají břišní tanečnice.

Spíš než v ptačích voliérách zoologických zahrad si můžeme tyto krasavce a krasavice zblízka prohlédnout mezi sbírkami vycpanin v pražském nebo brněnském Národním muzeu.

Rajka

Co má rajka parádnice
za úbor a za střevíce?

Od vějíře po prádlo
ukáže jí zrcadlo.